

Forståelse fremmer samtalen - Jungs typologi og kommunikation i praksis

Bog anmeldelse af Louise Winther

Preben Grønkjær: "Forståelse fremmer samtalen", Gyldendal, 2004, ISBN: 87-02-02648-1

Endelig. Endelig er der udkommet en bog på dansk om Jungs typologi – ud over lærebogen på området, Edvard Borbyes "Hvorfor er du så anderledes". Og endelig, ja endelig kommer der en anmeldelse af bogen i dette tidsskrift; bogen udkom 31. marts 2004. Tillad derfor, at jeg med det samme løfter sløret: Jeg er ret vild med Preben Grønkjærs nye bog.

Hvad handler bogen om

"So, what is the book about?" "Oh, it's about a hundred pages!" Ok, Grønkjærs bog fylder knap 200 sider – til gengæld handler den netop om, hvor let vi kommer til at misforstå hinanden, når vi taler sammen. Og om hvordan forståelse for forskellighederne kan fremme samtalen.

Den teoretiske referenceramme er som nævnt C. G. Jungs typelære, der jo bygger på indstillingerne ekstroversion/E og introversion/I kombineret med de mentale funktioner, først opfattefunktionerne sansning/S og intuition/N og dernæst vurderefunktionerne tænkning/T og følen/F. Endelig er der livsstilsdimensionen med modpolerne opfattelse/P (som Grønkjær konsekvent benævner perciperetypen) og vurdering/J. Typelæren er især blevet kendt via Myers-Briggs Typeindikator® (MBTI) og senest via Jungiansk Type Indeks (JTI).

Forfatteren

Preben Grønkjær er magister i idéhistorie. Han underviser på Folkeuniversitetet i blandt andet analytisk psykologi, religion og kommunikation og yder konsulentbistand inden for emner som etik, ledelsesudvikling og kreative processer. Endelig virker han som jungiansk analytiker.

Det er med andre ord en både erfaren og belæst herre, vi har med at gøre; han kan sin Jung – og sin Kierkegaard!

Test din kommunikationsprofil

Bogens første kapitler udgør en udmærket repetition af begreberne, naturligvis med særlig fokus på kommunikationsdelen. Dernæst følger et kapitel, hvor man kan teste sin egen typologiske kommunikationsprofil. Det gjorde jeg – og ændrede to bogstaver i min typekode. Det er påfaldende, at der er sammenhæng mellem "min kommunikationstype" og så den dynamiske model – funktionernes rangorden – med kælenavnet TypeKaj. Jeg savner Grønkjærs kommentarer til, om denne sammenhæng er tilfældig. Samtidig bliver jeg bekræftet i, at det er en god idé at få sig en egentlig MBTI®- eller JTI-tilbage melding, hvis man ønsker at kende sine sande præferencer. Det opfordrer Grønkjær da også til.

Dernæst følger den – fristes jeg til at sige – traditionelle beskrivelse af de 16 forskellige typer.

Når modsætninger mødes

Og så – her halvvejs gennem bogen – begynder der for alvor at ske noget. Kapitlet ”Modsetsningernes kommunikation” er en meget fin fremstilling af, hvor galt det kan gaa, naar typologiske modsætninger kommunikerer. Et eksempel fra Grønkjær’s eget konsulentvirke er institutionslederen, der har præference for intuition, og som er frustreret over, at hendes (formodentlig sansetype-) medarbejdere har modstand mod hendes ideer. Da Grønkjær foreslår hende ganske konkret at demonstrere, hvad hun mener med sine ideer, bliver hun rystet over forslaget: Det ville da være nedværdigende for de ansatte!

Det er i øvrigt forfriskende og befriende at læse, at Grønkjær beskriver den aktuelle tidsånd i vores kultur som ekstraverteret – ”og med tendenser i retning af det maniske.” Følgen er, at alle, også de introverte, må lære sig at kommunikere ekstrovert.

Kapitlet ”Kommunikation fra de uudviklede funktioner” er et af de steder, hvor Grønkjær’s bog virkelig gør en positiv forskel. Naomi Quenk har skrevet min ”bibel” på området, men Grønkjær får forbavsende mange vigtige pointer med på relativt få sider. Han kommer blandt andet rundt om, hvordan man opdager, at ens inferiøre funktion er på vej til at ”gå i udbrud”: Man kommer i affekt, oplever kropslige reaktioner, alt blive sort/hvidt ...

Grønkjær beskriver også, hvordan nogle af os kan udvikle overlevelsesserategier rent typekode-mæssigt. Et eksempel er P’eren, der er vokset op i et hjem præget af kaos, og som derfor har udviklet så stærkt et J, at han som voksen kommunikerer *for* kontrollerende og insisterende i forhold til kolleger og familie. Spændende læsning.

Træning af de mindst foretrukne funktioner

Kapitlet ”Træning af de uudviklede funktioner” er både uhyre anvendeligt og ret morsomt. Her giver Grønkjær konkrete tips og tricks til dem, der vil træne deres kompetence inden for deres modsætning. Et eksempel er introverte, der vil lære mere om ekstroversion: Grønkjær anbefaler, at man starter forsigtigt op, f.eks. ved at udveksle harmløse bemærkninger med kassedamen i supermarkedet. Han foreslår, at man f.eks. siger ”sikke det sner i dag” eller ”det er godt nok koldt, hva’?” – og skynder sig at tilføje, at om sommeren drejer det sig om andre replikker!

På bogens sidste 16 sider viser Grønkjær nogle eksempler på litteratur, hvor han har fundet den typologiske synsvinkel anvendelig, blandt andet Kierkegaard. Det er interessant.

Kun få og små kritikpunkter

Mine kritikpunkter hører hjemme i småtingsafdelingen. For det første synes jeg, det er problematisk at bruge ordet ”følelse” om vurderefunktionen. Edvard Borbye bruger ordet ”følen”, og jeg tror, at brug af ordet ”følen” er med til at minimere risikoen for, at folk tror, at F er lig med følelser i betydningen ”emotioner”.

Og en anden sproglig bemærkning: Grønkjær omtaler flere steder i bogen MBTI® som en ”test”. Men MBTI® og JTI er ikke tests – de er indikatorer, hvor formålet er at sortere folk i grupper, de teoretisk set allerede tilhører, og altså ikke at måle dem på en skala. Mange af de personer, jeg i tidens løb har givet typetilbagemelding til, er blevet tydeligt lettede over at få at vide, at det ikke er en test, hvor udfaldet kan være mere eller mindre ”rigtigt” eller ”forkert”. Forbløffende mange

mennesker opfatter en test som en som eller en karakterbog. Jeg kan sagtens forstå fristelsen til at bruge ordet test om MBTI® og JTI – det er kort og mundret. Men jeg mener, man skal være klar over den magt, der ligger i ordet, og at mange mennesker kan blive (unødigt) afskrækkede, når de hører det. Så jeg vil opfordre til, at man undgår at bruge ordet ”test” om typeindikatorer.

Endelig savner jeg et stikordsregister.

Læs den

Det er min vurdering, at målgruppen først og fremmest vil være de mange, der er autoriseret i enten MBTI® eller JTI, idet bogen visse steder bliver forholdvis indforstået. Grønkjær jonglerer rundt med begreberne, så det kan være nødvendigt at holde tungen lige i munden for at følge med. Men det ændrer ikke ved, at han har skrevet en dejlig bog i et godt, flydende sprog om nogle væsentlige emner. Jeg har haft stor fornøjelse af at læse den og har allerede brugt den som opslagsværk et par gange – og er sikker på, at det vil jeg gøre mange gange fremover. Så som sagt allerede i indledningen af denne anmeldelse: Læs denne bog. Og bliv klogere på dig selv og dine medmennesker. Oven i købet med et par gode smil undervejs.

Litteratur

Hvorfor er du så anderledes? Edvard Borbye, Dansk Management Forum, 1996

Was That Really Me? Naomi Quenk, Davies-Black Publishing, 2002